

2023-02-09

Verksamhetsberättelse för 2022

Organisation

Medlemmar

Under 2022 har följande 25 medlemmar (kommuner, företag och organisationer) varit med i Lygnerns vattenråd.

Betalande medlemmar

Bollebygds kommun
Borås stad
Härryda kommun
Kungsbacka kommun
Marks kommun
Flügger AB

Övriga medlemmar

Agenda Enviro AB
Firma Consort
Hulta gård
Hulta kraftstation
LRF Borås kommungrupp
LRF Härryda kommungrupp
LRF Kungsbacka kommungrupp
Lygnerregionens Fiskevårdsområdesförening
Marknadsplats Sjuhärad

Naturskyddsföreningen i Mark
Samrådsgruppen för fiskevårdande åtgärder Lygner/Storån
Strömma Naturbrukscentrum
Sveriges Sportfiske- och fiskevårdsförbund
Sällskapet Sportfiskare i Göteborg
Sättila Hembygdsförening
Sättila Socken Byalag
Södra, Marks skogsbruksområde.
Vattenfall AB
Viaredssjöns fiskevårdsområdesförening

Ledamöter och ersättare i styrelsen

Annika Carlsson, ordförande (Kungsbacka kommun)
Ragnar Nilsson, vice ordförande (Marks kommun)
Ulf Landegren (Borås Stad)
Sven Johansson (Härryda kommun)
Roger Persson (LRF)
Kjell Svensson (Södra)
Lars-Bruno Johansson (Sällskapet Sportfiskare i Göteborg)
Göran Augustsson, ersättare (Bollebygds kommun)
Mats Hägglund, ersättare (Strömma Naturbrukscentrum)

Valberedning har bestått av

Axel Storckenfeldt, Kungsbacka kommun (sammankallande), Peter Krahl Rydberg, Bollebygds kommun och Henrik Arnesson, LRF Kungsbacka.

Ekonomisk förvaltare och revisorer

Ekonomisk förvaltare har varit Kungsbacka kommun genom Emili Andersson. Revisorer har varit Ulf Persson, Kungsbacka kommun (sammankallande) och Göran Olausson, Södra. Ersättare har varit Göran Nilsson, LRF Borås och Lars Andersson, Bollebygds kommun.

Sekreterare

Sekreterarskapet har skötts av Peter Nolbrant, BioDivers Naturvårdskonsult.

Kontaktperson länsstyrelsen

Steffi Gottschalk och Patric Ceder har varit kontaktpersoner från länsstyrelserna i Västra Götaland och Halland.

Vattenrådets verksamhet

Styrelsemöten och arbetsmöten

Tio [styrelsemöten](#) har skett under året.

Årsmöte och medlemsmöte

Årsmöte ägde rum i stadshuset i Kungsbacka kommun den 10 maj.

Efter årsmötet redovisades resultatet från den samordnade recipientkontrollen för 2021 av Medins AB. Därefter redovisades och diskuterades strategin och de åtgärder för levande vattensystem som gjorts eller är på gång inom avrinningsområdet. Vid redovisningen medverkade Johannes Johansson som berättade om biotopvårdande projekt, Steffi Gottschalk Länsstyrelsen Västra Götaland som berättade om NAP-arbetet, Mikael Ljung Länsstyrelsen Västra Götaland som berättade om restaureringsförslag med fokus på öring i Lygnern. [Protokoll, beslutad budget, verksamhetsplan](#) ligger på vattenrådets hemsida.

Miljöpriset 2022

[Årets miljöpris](#) överlämnades vid årsmötet till Johannes Johansson. Han fick priset för sitt stora engagemang kring vattendragen och det arbete han lagt ner för att få till stånd miljöförbättrande åtgärder i dessa.

Projekt

Förstudie av vandringshinder i Fälån och Sundtorpsån

Inventering av de vandringshinder som finns i Fälån och Sundtorpsån har under året skett med hjälp av WaterCircle. Projektet är slutredovisat och [rapporten](#) är klar. Arbetet har gjorts med bidrag på 76 500 kr genom fiskevårdsbidrag från Länsstyrelsen i Halland.

Projekt Flodpärlmusslans status i Rolfsåns avrinningsområde

Bidrag på 407 680 kr har blivit beviljat genom LOVA-medel från Länsstyrelsen i Västra Götaland för ett projekt mellan 2022 och 2025. Syftet är att kartlägga förekomsten av flodpärlmussla och ta fram en förvaltningsplan för att hjälpa musslan i vattensystemet. Inventeringar, insamling av vävnad för DNA-analys, elprovfiske för att undersöka infektionsgrad av mussellarver på lax- och öringungar har påbörjats under året. Arbetet genomförs av Sportfiskarna. Inventering av fiskevårdsområdesföreningar och kontaktpersoner för dessa har gjorts. Inbjudan till dialogmöte den 31/1 2023 om flodpärlmussla och förvaltningsplan för alla intresserade skickades ut.

Biologisk återställning i Sörån och Nolån

LOVA-bidrag och ansökan om vattenverksamhet har sökts och beviljats av Länsstyrelsen i Västra Götaland med en summa på 244 800 kr. Åtgärderna kommer att göras i en återstående sträcka i Sörån nedströms reningsverket i Olsfors, samt i Kesebolsbäcken som är biflöde till Nolån i Bollebygd. Arbetet utförs under 2023. Arbetet genomförs av WaterCircle.

Förstudie av åtgärder i Nordån och Nolån

LOVA-bidrag och har sökts och beviljats av Länsstyrelsen i Västra Götaland med en summa på 176 000 kr. Förstudien innebär att undersöka behov av åtgärder längs Nordån och de övre delarna av Nolån samt kontakter med markägare för att undersöka intresse av åtgärder. Arbetet har påbörjats under året och ska avslutas under 2023.

Laxflytt från Rolfsån till Sörån

Länsstyrelsen i Halland beviljade för fjärde året i rad Lygnerns Vattenråd tillstånd att fånga 20 laxar och 20 havsöringar under hösten i samverkan med Sällskapet Sportfiskarna i Göteborg (SSG) som utförde fiske i Rolfsån, transport och utsättning i Sörån. Fiskarna har fångats med spinn och fluga och transporterats i syrsatt 1000-liters tank på en pickup till Bollebygd. Syftet är att påskynda återetableringen av havsvandrande fisk. Sammanlagt har sex laxar varav fyra honor flyttats till Sörån i Bollebygd under oktober. Laxhonorna beräknas bära minst 20 000 romkorn. [Rapport](#) för 2022 har sammanställts av SSG.

Uppföljning genom elfisken görs årligen och sammanställning av detta kan ses i redovisningen från SSG.

Vattnet i skolan

Under året har kontakter tagits med skolor för att höra intresset om att vara med och söka bidrag för aktiviteter i skolor. Sandaredsskolan och Gaddenskolan har visat intresse för detta. Johannes Johansson har arbetet med kontakter och även med att söka pengar via Sparbanksstiftelsen Sjuhärad och Södra hälso- och sjukvårdsnämnden Västra Götalandsregionen med hjälp av Bollebygds kommun. Tyvärr har ansökningarna avslagits då konkurrensen varit stor.

Nationell omprövning av vattenkraften

Vattenrådet har begärt ut alla inkomna handlingar från NAP-arbetet från Mark- och miljöödomstolen för att kunna tillgängliggöra dessa för medlemmar som är intresserade.

Information och kontakter**Informationsskyltar**

[Informationsskyltar](#) om livet i Sörån har satts upp på fyra platser Längs Sörån och Nolån i Bollebygd och Olsfors.

Presentation av vattenrådet

En Powerpointpresentation om Rolfsåns avrinningsområde och Lygnerns vattenråd har tagits fram som kan användas vid presentationer i olika sammanhang. Presentationen kan fås genom kontakt med sekreteraren.

Hemsida

Hemsidan <https://lygnernsvattenrad.se> har underhållits under året.

Mailutskick

Inbjudningar och information har skickats ut via en maillista med kontaktpersoner för medlemsorganisationerna.

Artikel om miljömålsarbete

Vattenrådet har intervjuats kring sitt arbete i samband med en artikelserie om miljömålsarbete i Västra Götalands län som länsstyrelsen ger ut under 2023.

Tackanners

Tackanners till de markägare som medverkat under senare års åtgärdsarbete i Sörån och Nolån sattes in i Annonsmarknan.

Remisser och skrivelser**Yttrande över remiss gällande revidering av bevarandeplanen för Natura 2000-området Rolfsån. [2022-04-01](#)**

Utdrag: Vattenrådet ser positivt på att bevarandeplanen revideras och uppdateras. Det är bra det finns en helhetssyn på avrinningsområdet och att visa hur åtgärder i andra delar påverkar själva Natura 2000-området.

Vi anser även att det är viktigt att ha ett tydligt och transparent sätt att följa upp de olika målarterna. Man behöver kunna se hur bedömningar och beräkningar av individantal är gjorda inom Natura2000-området. Exempelvis behöver man kunna förstå hur individantal av lax är framtaget för provsträckor inom natura 2000-området. Fiskräknare där man kan följa upp och nervandring av fisk vid Ålgårda är viktigt att få till stånd. All uppföljning bör vara lättillgänglig och lättförståelig så att den kan förstås av invånare, kommuner, skolor etc.

Synpunkter på Samråd inför tillståndsansökan gällande ökat vattenuttag från Lygnern, Kungsbacka kommun. [2022-05-06](#)

Utdrag: Den komplexa situationen kräver helhetslösningar genom ett stort inom- och mellankommunalt samarbete samt samarbete med länsstyrelse, vattenkraftsägare, företag, lantbruk och intresseorganisationer. Exempel på vad som kan göras för att minska tidpunkter med för låga flöden kan vara en rad olika åtgärder för att starkt minska vattenförbrukningen inom kommunerna, återvätning av våtmarker inom Rolfsåns vattenystem för att öka systemets vattenhållande förmågan och styrning av kraftverken i systemet för att skapa större vattenhållande förmåga. Samtidigt behöver naturvärden och rekreativvärden tas hänsyn till inom hela systemet. Frågan kring råvattenuttag behöver samordnas med länsstyrelsens pågående arbetet med NAP för att finna bästa lösningar.

Yttrande om utredning gällande tillsyn av vattendrag i Bollebygds kn. [2022-05-17](#)

Utdrag: Vid nederbörd och höga flöden grumlas bäcken och även Nolån en bra bit nedströms. Vattenrådet har dokumenterat kraftig fortgående grumling vid sådana tillfällen som nu pågått ända sedan raset skedde. Det syns även deposition av sediment i Nolån. Det är av dessa ovan nämnda anledningar av största vikt att bäcken återställs i sitt ursprungliga skick. Vi anser att åtgärderna redan borde ha påbörjats.

Synpunkter på Natura 2000 samråd för ändring av minimitappning vid Ålgårda kraftverk i Rolfsåns avrinningsområde. [2022-06-02](#)

Utdrag: Man kan befara att en sänkt minimitappning kommer att innebära att perioden med flöde som understigen den gamla minimitappningen på 2 m³/s tvärt om kan öka i längd, vilket i så fall kan vara starkt negativt för de utpekade och hotade arterna som ska skyddas. Genom att ge möjlighet till en lägre minimitappning känns det uppenbart att det öppnar möjlighet för längre perioder än tidigare med tappning som understiger 2 m³/s vilket i så fall bör vara negativt för Natura 2000-området Rolfsån. Vattenrådet begär därför en tydligare och mer lättförstådd redovisning av effekterna på hydrologin genom sänkning av minimitappningen och hur det i sin tur påverkar arter som lax, flodpärlmussla och havsnejonöga. Som tidigare nämnts finns många intressen som vattenkraft, råvattenuttag, lantbruk, skogsbruk och rekreation i Rolfsån och Lygnern. Intressen både behöver vatten och påverkar vattenmiljöerna. Samtidigt behöver även ta i beaktande att tillgången till vatten kommer att påverkas i framtiden av global uppvärmning och växande befolkning. Den komplexa situationen kräver helhetslösningar genom ett större inom- och mellankommunalt samarbete samt samarbete med länsstyrelse, vattenkraftsägare, företag, lantbruk, skogsbruk och intresseorganisationer.

Synpunkter Samrådsunderlag för utrivning av damm vid utloppet av Pålbo sjö i Nolåns delavrinningsområde, Borås kommun. [2022-06-10](#)

Utdrag: Vattenrådet ser positivt på biologisk återställning av vattendrag där det är lämpligt och där man samtidigt kan bevara kulturmiljöspår och har därför inga invändningar mot planerna. Som vid all verksamhet i vatten understryker vattenrådet vikten av att minimera grumling i vattendraget. Platsen ligger vid våtmark och skog. Det är därför viktigt att inte genomföra arbete under fåglars häckningssäsong.

Synpunkter Samrådsunderlag för utrivning av Hulta vattenkraftverk i Nolån, Bollebygds kommun. [2022-06-10](#)

Utdrag: Vattenrådet ser positivt på biologisk återställning av vattendrag där det är lämpligt och har inga invändningar mot planerna.

Synpunkter Avgränsningssamråd för vattenkraftverk för Strömma kvarns vattenkraftverk. [2022-06-10](#)

Utdrag: Vattenrådet har sedan tidigare uttryckt sig mycket positivt till de åtgärder man genomfört på Naturbruksgymnasiet för att förbättra vandringsvägar för fisk förbi kraftverket.

Synpunkter på Vattenmyndighetens neddragning av samverkansbidraget. [2022-09-01](#)

Utdrag: Vattenrådet anser att det i stället för att minska bidraget behövs ett högre ekonomiskt stöd än tidigare för att påskynda arbetet att nå miljö kvalitetsnormerna i samverkan med kommuner, företag, intresseorganisationer, föreningar och markägare. Detta tillsammans med kunskapsstöd och erfarenhetsutbyte kommer det generera en stor uppväxling i vad som faktiskt blir gjort som förbättrar miljön. Vi behöver långsiktighet, samarbete och handling både lokalt i kommuner och på övergripande nivåer ända upp till regeringen. För detta behöver vattenråden känna och få stöd från Vattenmyndigheterna, Havs- och vattenmyndigheten och regeringen.

Synpunkter gällande Erikstorpsbäcken i Bollebygds kommun, Rolfsåns avrinningsområde. [2022-10-17](#)

Utdrag: Vattenrådet anser att bäcken bör återställas. Som kompensatorisk åtgärd för de stora sedimentmängder som transporterats ut i Nolån och påverkat åns botten är det lämpligt att entreprenören åtgärdar de vandringshinder som finns i Erikstorpsbäcken så att bäcken åter kan bli en värdefull lekbäck för bland annat öring, som dessutom skolor och boende i Bollebygd kan besöka och uppleva.

Samordnad recipientkontrollen

Under 2022 utfördes fysikaliska-kemiska undersökningar enligt kontrollprogrammet. SSG och Medins Havs och vattenkonsulter har haft uppdraget att genomföra recipientkontrollen och ta fram årsrapporten. Länsstyrelserna har svarat för uppföljningen av kalkningen.

Årsrapporten för recipientkontrollen 2022 kommer att finnas utlagd på Lygnerns vattenråds [hemsida](#).

Annika Carlsson
Ordförande

Ragnar Nilsson
Vice ordförande

Ulf Landegren

Sven Johansson

Roger Persson

Kjell Svensson

Lars-Bruno Johansson

Mats Hägglund

Göran Augustsson